

SPRAWOZDANIA I RECENZJE

Liturgia Sacra 5(1999), nr 1, s. 143-165

XIV Łądzkie Sympozjum Liturgiczne — Przepowiadanie Słowa Bożego

(Łądzkie n. Warta, 16 października 1998 r.)

W XX rocznicę Pontyfikatu Ojca świętego Jana Pawła II, 16 października 1998 r., w Wyższym Seminarium Duchownym Towarzystwa Salezjańskiego w Łądzkie n. Wartę po raz czternasty miało miejsce Sympozjum Liturgiczne. W tym roku tematyka dotyczyła zagadnień wokół posługi słowa. Sympozjum otworzył udzielający gościny ks. dr Z. Łepko, rektor Seminarium i dyrektor Domu Formacyjnego w Łądzkie.

Organizator wszystkich dotychczasowych czternastu Sympozjów Liturgicznych ks. dr hab. Adam Durak, profesor ATK i przewodniczący Sekcji Liturgistów Polskich, otworzył Sympozjum, wprowadzając w jego tematykę.

Pierwszy wykład dotyczył struktury homilii we współczesnych warunkach duszpasterstwa w Polsce. Na wstępie ks. dr hab. Wojciech Pazera, profesor ATK i Seminarium Diecezji Częstochowskiej, przedstawił sytuację religijną w Polsce na podstawie dokumentów z II Synodu Plenarnego. Zwrócił uwagę przede wszystkim na pozytywne czynniki, które mogą sprzyjać przepowiadaniu słowa Bożego. Należą do nich między innymi: wzrastające wykształcenie społeczeństwa, silna więź z Kościołem, umiłowanie wolności i manifestacja prawdy. Wskazał również niepokojące objawy w społeczeństwie takie jak: zabójstwa nienarodzonych, rozwody, alkoholizm, naruszanie własności i inne. Po dokonaniu prezentacji sytuacji historycznej i poszukiwaniu mających na celu doskonalenie kaznodziejstwa prelegent przedstawił model homilii, uznając go za najbardziej odpowiedni w przepowiadaniu słowa Bożego współczesnym. Według prelegenta najbardziej zasadnym jest model prezento-

wany również przez prof. Vrableca ze Słowacji. Jest to model zwracający uwagę na treść przepowiadania. Prezentację rozpoczyna od wskazania na potrzebę wyjścia z sytuacji egzystencjalnej słuchaczy. Po pozyskaniu słuchaczy, bo taki był cel pierwszego etapu, wymaga się głoszenia orędzia — kerygmy. Dla Kościoła jest to słowo Chrystusa przychodzącego na zgromadzenie. Kolejnym krokiem jest wyjaśnienie kerygmy. Praktycznie polega ono na wytłumaczeniu niejasnych pojęć, wydarzeń, symboliki biblijnej. Po dokładnym zapoznaniu się z kerygmatem następuje zachęta do praktykowania, wprowadzenia w życie usłyszanego orędzia. Dokonać się to powinno przez prezentację świadków. Oni to, wcielając w życie ewangelię, pobudzają słuchaczy do naśladowania ich w wierności Chrystusowi wzywającemu do przemiany. Element mistagogiczny teraz występujący pomaga zgromadzonym w spotkaniu, zjednoczeniu się z Chrystusem Eucharystycznym wychodzącym do człowieka poprzez liturgię. Ostatnim krokiem jest ponowne zwrócenie ku sytuacji egzystencjalnej słuchaczy. Sytuacja przedstawiona na początku wymaga podjęcia konkretnych działań życiowych. Powinny być one krótkie, jasne w formie zachęty bezpośredniego zwrotu.

Kolejnym prelegentem był ks. prof. Adam Durak, który zaproponował zastosowanie „metod hermeneutycznych w twórczości homiletycznej”. Przyjęcie hermeneutyki na grunt kaznodziejski pozwala na poprawne interpretowanie treści biblijnych i tekstów euchologijnych, z których korzystamy na codzień podczas celebracji liturgicznych. Należą do nich lektury biblijne, formuły modlitewne (np. kolekta, antyfona na Komunię) zawarte w księgach liturgicznych wszelkich obrzędów liturgicznych. Kształtuje się wówczas wspólnota teologiczna, oparta na rzetelnej i pozytywnej stawie ku zbudowaniu wiernych. By osiągnąć ten cel prelegent wskazał na wybór metod i technik. Pierwszą z nich jest „lektura – studium”. W tej metodzie tekst poddawany jest różnorodnym analizom, wykorzystując możliwie dostępne dyscypliny. W ten sposób tekst podlega analizie historyczno-krytycznej, analizie etiologicznej i np. analizie strukturalnej. Inną metodą jest metoda lingwistyczno-kontekstualna. W niej wykorzystuje się linie teologiczno-liturgiczne, charakterystyki okresów liturgicznych. Metoda lingwistyczno-komunikatywna zwraca uwagę na wartość literalną. Odrzuca się tu częściowe analizy, aby ukazać, że każdy element występuje w kontekście całości i tak należy go odczytywać. Metoda semantyczna wydobywa znaczenie poszczególnych wyrazów z uwzględnieniem kontekstu. Dokonuje się to na drodze analizy gramatyczno-lingwistycznej, analizy funkcji semantycznych, analizy semantycznej jedności syntagmatycznej oraz poprzez analizę elementów strukturalnych.

Osobno prelegent przedstawił „metodę pytań”. Do odkrywania treści euchologijnych proponuje korzystanie z następujących pytań: „Kim jest Bóg? Kim my jesteśmy? O co prosimy w modlitwie? Dlaczego o to prosimy?” Odpowiedzi na postawione pytania, dostosowane do potrzeb duszpasterskich, pomogą zgrupować materiał potrzebny do pracy nad homilią. Przedstawione metody są pomocą do

powiązania dwu wymiarów życia Kościoła: *lex credendi* i *lex orandi* i stanowią jedną całość wzajemnie się uzupełniającą.

Ojciec Piotr Polek, paulin z Żarek, ukazał *Specyfikę jasnogórskiej postugi Słowa*. Scharakteryzował on miejsce jasnogórskie i jego znaczenie widziane oczami Jana Pawła II. Następnie zaprezentował wymiar teologiczny i patriotyczny jasnogórskiej postugi słowa. Dostrzeżono w nim przede wszystkim prymat tematów o wyniesieniu człowieka, o jego powołaniu, miłości i świętości. Miłość do Ojczyzny ukazywano w obrazie zakotwiczenia w Bogu, w miłości do Boga.

Ks. Waldemar Łachut SDB przedstawił *Aktualne wyzwania i kierunki w postudze słowa wśród młodzieży*. Wyzwania obejmowały przede wszystkim wymagania, jakie stawia największy Ewangelizator XX w. Jan Paweł II, następnie wyzwania jakie stawia przed nami świat określany często jako postmodernistyczny. W ostateczności głos zabrała sama młodzież, która oczekuje od Kościoła głoszącego szczególnych treści oraz zwraca uwagę na formę. Kierunki postugi wynikały z przyjęcia zasad Nowej Ewangelizacji, która w postmodernistycznym świecie pozwoli znaleźć młodemu człowiekowi sens swojego istnienia. Język przepowiadania będzie poparty życiem. Punktem w głoszeniu wyjścia z pewnością pozostanie doświadczenie: miłości, cierpienia...

Symposium zakończyła prezentacja referatu ks. prof. Manlio Sodi z UPS-u w Rzymie. Zawarte w nim *Przepowiadanie słowa Bożego w okresie Bożego Narodzenia i Wielkanocy* ma być pomocą skierowaną na powstanie poszczególnych tematów homilii, ale nie improwizowanych. Tematy powinny stanowić całość w cyklu rocznym, a nawet trzyletnim. Wymaga to planowania duszpasterskiego. Instrumentami podstawowymi są lekcjonarz, mszał i Liturgia godzin. Euchologia pozwala natomiast odkrywać tajemnice zawarte w wymienionych źródłach. Autor w tym celu dokonał analizy treści podawanych przez Kościół w niedziele Wielkiego Postu, Paschy i Adwentu. Praca wykonana skierowuje nasze oczy na treści najbardziej istotne dla wiary i bardziej pociągające dla postępu w życiu chrześcijańskim, wspólnotowym i osobistym.

W centrum Symposium i samego dnia, w samo południe, zebrani wokół stołu Słowa i stołu Ciała i Krwi Chrystusa posilaliśmy się u tych dwu Źródeł. Ks. inspektor Jerzy Worek, przewodniczący koncelebry około 80 kapłanów, skierował słowo Boże do zgromadzonych. W homilii ukazał Chrystusa Dobrego Pasterza żyjącego dzisiaj pośród nas. Jest to szczególnie widoczne podczas celebracji w 20-tą rocznicę pontyfikatu Jana Pawła II. Dwa przymioty pasterza odczytane z lektur biblijnych: (1) zna swoje owce, (2) życie daje za owce swoje — stały się również wyzwaniem dla obecnych na liturgii. Zwracając się do Stołu Ciała i Krwi, ukazał podczas homilii źródło siły Pasterza i wszystkich uczestniczących w Eucharystii. Dziękczynienie za pontyfikat papieża i prośba o wiarę i jedność Kościoła zakończyła homilię.

Zainteresowanie liturgią zatacza coraz to szersze kręgi. Widzimy powstające w Kościele grupy, ruchy, stowarzyszenia, ukierunkowane na głębsze przeżywanie

swojej wiary. Aktywne uczestnictwo w liturgii i pogłębianie jej znajomości staje się dla wielu drogą do odbudowania czy ugruntowania relacji do Boga i Kościoła. Łądzkie Sympozjum Liturgiczne już od 14 lat wychodzi tym ludziom naprzeciw. Wychodzi z promocją liturgii również w najszybszym i coraz to bardziej powszechnym medium. Mający dostęp do internetu od roku mogą zapoznać się z tematyką poprzednich Sympozjów pod adresem: <http://priv3.onet.pl/wa/adurak>. Na stronie Sympozjum Liturgicznego możemy także dokonać zgłoszenia na następne Łądzkie Sympozjum Liturgiczne '99.

Łądzkie Sympozjum Liturgiczne jest przykładem wrażliwości Kościoła na znaki czasu. Tematyka i forma wskazują na silną więź z aktualną nauką Kościoła, ale i na zakorzenienie w egzystencji człowieka. Otwarcie na szerokie spektrum odbiorców jest wyrazem aktywności w ramach nowej ewangelizacji. Jest też jej szkołą, do której z pewnością można zaprosić wszystkich, którzy pragną żyć liturgią Kościoła lub choćby tylko chcą ją sobie przybliżyć.

Ks. Waldemar Łachut SDB